

FUNDACIJA AVGUSTA KUCHARJA
Dalmatinova ulica 4
1000 LJUBLJANA

predlog

Št.: 21 /2010

Datum: 27. 8. 2010

Stane Ocvirk

Strokovna komisija za podelitev nagrade Avgusta Kuharja za leto 2010 v sestavi predsednik komisije mag. Jurij Vidovič iz Maribora in član komisije prof. dr. Primož Gspan iz Ljubljane

ocenjuje, da življenjsko delo varnostnega inženirja Staneta Ocvirka,

izpolnjuje razpisne pogoje za podelitev nagrade Avgusta Kuharja za življenjsko delo za leto 2010.

Strokovna komisija je svoje mnenje oblikovala na podlagi:

1. utemeljitve predloga kandidature za nagrado Avgusta Kuharja za leto 2010 za Staneta Ocvirka, ki jo je 14. junija 2010 pripravilo Društvo varnostnih inženirjev Celje,
2. pogovora s kandidatom dne 27. avgusta 2010 na domu kandidata Jeronim 26, Vransko,
3. razpisnih pogojev za podelitev nagrade Avgusta Kuharja za izjemni dosežek za leto 2010,
4. Pravilnika o kriterijih in postopkih za podelitev nagrad in priznanj Fundacije Avgusta Kuharja,
5. Statuta Fundacije Avgusta Kuharja.

UGOTOVITEV STANJA:

Stane Ocvirk se je leta 1951 po končani Tehnični srednji šoli – metalurški odsek v Ljubljani kot asistent obratovodje zaposlil v livarni Železarne Štore. V stroki varstva pri delu je začel delati leta 1958 kot varnostni tehnik v komisiji za HTV (higiensko tehnična zaščita – prvotni izraz za stroko varnosti in zdravja pri delu) livarne v Železarni Štore. Vodja službe varstva pri delu Železarne Štore je bil od 1960 do 1977, ko je bilo v njej zaposlenih 3700 delavcev.

V železarnah je bilo takrat delo izjemno tvegano. Število poškodb pri delu in smrtnih poškodb je bilo za današnje pojme izjemno visoko. Osebne varovalne opreme, kakršna je čelada, niso uporabljali. Najtežja delovna mesta so bila v livarni, kjer so se pokončno ulivale 6 m dolge litoželezne cevi. Izjemno težko fizično delo je bilo izbijanje peska iz kalupov za vlivanje cevi. V stari valjarni je obstajala nevarnost, da delavcem stopala odreže žareče jeklo, ki so ga s kleščami lovili v procesu valjanja. Veliko je bilo posebej poškodb prstov na nogi zaradi padcev bremen. Precej je bilo zastrupitev s plinom monoksidom in butanopropanom. Vsako leto je bila kaka smrtna poškodba zaradi eksplozije ponovce, odtrgana roka zaradi čiščenja peska s tekočega traku ipd.

To je bil čas pionirjev varstva pri delu v slovenskih in jugoslovanskih železarnah. Bogata izmenjava strokovnih izkušenj je potekala v okviru Združenja jugoslovanskih železarn. Sedemnajst let je bil član komisije za varstvo pri delu pri Združenju jugoslovanskih železarn. Varnostni inženirji iz železarn so se samoiniciativno sestajali vsakič v drugi železarni in se seznanjali z novostmi v tehnologiji. Vzpostavila se je spontana izmenjava izkušenj in vzajemno posredovanje rešitev v pravilnikih in navodilih za delo. Nihče ni skrival svojega znanja pred drugimi. V združenju je sodeloval pri urejanju strokovnega priročnika za varstvo pri delu v železarnah in v komisiji za beneficirano dobo v železarnah. V slovenščino je prevajal strokovno literaturo in tuje predpise varstva pri delu in požarnega varstva

Združenje jugoslovanskih železarn je Stanetu Ocvirku omogočilo študijske obiske v tujini. Leta 1960 je bil na dvomesečnem strokovnem usposabljanju v več železarnah v ZDA, leta 1970 pa na dvomesečni strokovni praksi v službi varstva pri delu v železarni Hoesch AG v Dortmundu v Nemčiji. Navdušila ga je disciplina pri uporabi osebne varovalne opreme, kakršna je bila čelada in čevlji z jekleno kapico. Čelade in zaščitne čevlje je po vrnitvi uvedel tudi v Železarni Štore, čeprav je moral premagati odpor delavcev do njihove uporabe. Prav tako je v skladu z dobro prakso v tujih železarnah uvedel dnevni sistem beleženja vseh nezgod, analiziranja njihovih vzrokov in ukrepanja za preprečitev. Delovni dan službe varstva pri delu se je začel z obravnavo listkov, na katerih so bile opisane nezgode pri delu. Do 10.00 ure je sledila analiza teh dogodkov in določanje preprečevalnih ukrepov. Naloga službe je bila, da jih uveljavi v sodelovanju z vodji in delovodji. Navodila za varno delo je služba prav tako pripravljala v sodelovanju z obratovodji.

Leta 1970 je diplomiral na Višji tehnični šoli za varnost pri delu v Zagrebu ter si s tem pridobil naziv inženirja varstva pri delu. Strokovni izpit po A programu iz varstva pri delu je na Republiškem sekretariatu za delo opravil leta 1970.

Služba varstva pri delu je bila ena od štirih štabnih služb pri generalnem direktorju in ni spadala v tehnični sektor, ki je bil izvajalec del.

Kot vodja službe varstva pri delu je dosegel:

- organizacijsko utrditev službe varstva pri delu kot štabne službe v organizacijskem sistemu železarne,
- združitev dejavnosti službe varstva pri delu, službe prve pomoči in gasilsko reševalne službe kot skupne organizacijske enote,
- urejevanje in usklajevanje priprave, izdelave, sprejemanje in uveljavljanje internih predpisov s področja varstva pri delu in varovanja zdravja
- integracijo varstva pri delu in skrbi za zdravje v vse dejavnosti internega strokovnega usposabljanja,
- uveljavitev sistema uvajanja v delo novih delavcev z vidika varnosti,
- organizacijo uvodnega usposabljanja strokovnih kadrov iz varstva pri delu kot uvajanje za delo v železarni,
- redno proučevanje in spremljanje vseh vrst poškodb pri delu, na osnovi dnevnih poročil iz ambulant prve pomoči,
- obvezno uvedbo čevljev z jekleno kapico, kar je imelo za posledico znižanje poškodb na prstih nog za več kot 75 %,
- obvezno uporabo zaščitnih čelad v vseh obratih železarne je znižala število poškodb na glavi za več kot 70 %,

Leta 1977 se je zaposlil na Oddelku za ljudsko obrambo v občini Celje kot vodja odseka za civilno zaščito in načelnik občinskega štaba civilne zaščite. Leta 1983 pa se je zaposlil v občinskem inšpektoratu Občine Celje kot inšpektor dela in vodja inšpekcije dela, kjer je delal vse do upokojitve 29. junija 1990. Strokovni izpit za inšpektorja dela je opravil leta 1984.

Bil je član komisij za varstvo pri delu v raznih organizacijah in organih, bil je tudi republiški poslanec socialno zdravstvenega zbora skupščine SRS.

Aktiven je bil tudi na področju požarnega varstva in gasilstva. Deset let je bil predsednik SIS požarnega varstva občine Celje. Kot višji gasilski častnik pa je bil član IGD Železarne Štore ter član UO in štaba operative Občinske gasilske zveze Celje. V gasilstvu je aktivno delal predvsem na področju strokovnega usposabljanja gasilcev kot organizator in predavatelj.

Več kot 15 let je bil ob svojem delu tudi urednik tovarniškega glasila "Štorski železar", kjer je z lastnimi prispevki in uredniškim delom skrbel za to, da je bila tematika varstva pri delu stalno prisotna v glasilu.

PRISPEVEK STANETA OCVRKA K RAZVOJU STROKE VARNOSTI IN ZDRAVJA PRI DELU

Inženir varstva pri delu Stane Ocvirk je bil več let predsednik leta 1958 ustanovljenega društva varnostnih inženirjev Celje. Sam je v društvu začel delovati leta 1960. Razen v letih 1977 do 1983 je bil ves čas do svoje upokojitve

član upravnega obora društva. Bil je član izvršilnega odbora Zveze društev varnostnih inženirjev in tehnikov Slovenije.

V društvu je pomagal organizirati javne razprave in zbiranje pripomb ob sprejemanju zakona o varstvu pri delu in vrste podzakonskih predpisov iz različnih področij varstva pri delu. Organiziral je seminarje, posvetovanja in predavanja za strokovno izpolnjevanje varnostnih inženirjev varstva pri delu ter tudi sam predaval. Prevajal je strokovno literatur iz varstva pri delu in požarnega varstva. Pisal je strokovne članke in razprave. Stalno je spremljal razvoj in novosti stroke ter skrbel da je bilo seznanjanje s tem v programih in dejavnostih društva. Zavzemal se je za uveljavitev varstva pri delu kot stroke in za utrjevanje vloge in dejavnosti služb ter poklicnih delavcev varnostnih inženirjev na tem področju.

Sedemnajst let je bil član komisije za varstvo pri delu pri Združenju jugoslovanskih železarn, v kateri je tesno sodeloval z Avgustom Kuharjem. Urejal je strokovni priročnik za varstvo pri delu v železarnah.

Leta 1999 je prejel priznanje Avgusta Kuharja za izjemno strokovno delo na področju stroke varnosti in zdravja pri delu v društvih in sekcijah varnostnih inženirjev za leto št. 16.

OCENA DOSEŽKA STANETA OCVIRKA

Staneta Ocvirka lahko prištevamo k pionirski generaciji varnostnih inženirjev, v katero spadajo tudi Avgust Kuhar in Franc Čegovnik. Kot inšpektor za delo je deloval predvsem kot svetovalec in usmerjevalec pri iskanju varnostnih rešitev.

Čeprav inženir ga je posebej privlačevala humanitarna skrb za človeka. Cenil je ameriške in nemške pristope v stroki, ki so dajali poudarek humanitarnim vedam in zlasti psihologiji ter bili zato bolj življenjski in uporabni v praksi. Odlikovala ga je empatija do ljudi, ki jih je doletela nezgoda, in zaradi katere je občutil poslanstvo v svojem poklicu. Spreminjal je miselnost delavcev v pionirskem času razvoja slovenske težke industrije: »Nezgode se dogajajo drugim.«

V Železarni Štore je uvedel čelade in čevlje z jeklenimi kapicami, kar je znižalo število poškodb teh delov telesa za 70 %. Značilno za to obdobje je bilo, da je bilo potrebno spremeniti miselnost delavcev, da bi uporabljali osebno varovalno opremo. To je bil čas visokih delavskih pravic, a tudi navkljub težkim poškodbam pri delu čas lojalnosti do tovarne, ki jim je dajala kruh.

Je avtor uvajalnega kartona, ki ga je od njega prevzel IVD Inštitut za varstvo pri delu in varstvo okolja Maribor, in ki ga marsikje še danes uporabljajo pri usposabljanju novih delavcev. Delovodjo opominja na vse, kar mora poučiti novega delavca.

Mag. Jurij Vidovič, predsednik strokovne komisije

Prof. dr. Primož Gspan, član strokovne komisije